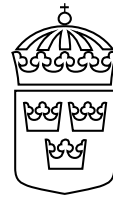

Regeringens skrivelse

2022/23:76

Riksrevisionens rapport om Skolverkets statistikuppdrag

Skr.
2022/23:76

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 9 mars 2023

Ulf Kristersson

Lotta Edholm
(Utbildningsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser som Riksrevisionen har gjort i rapporten Skolverkets statistikuppdrag – information, uppföljning och utvärdering (RiR 2022:23). Riksrevisionen rekommenderar regeringen dels att på en övergripande nivå regelbundet följa upp att Statens skolverk uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet, dels att regelbundet följa upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag som har tydlig koppling till användning av skolstatistik.

Riksrevisionen lämnar även rekommendationer till Skolverket.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i huvudsak i myndighetens iakttagelser och analys. Regeringen håller delvis med Riksrevisionen i sin bedömning att regeringen har varit passiv i sin uppföljning av Skolverkets statistikansvar. Regeringen kommer i enlighet med Riksrevisionens rekommendation att mer aktivt följa upp att Skolverket uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet. Regeringen avser även att följa upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag kopplade till användningen av skolstatistik.

Med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Innehållsförteckning

1	Ärendet och dess beredning	3
2	Riksrevisionens iakttagelser.....	3
2.1	Bakgrund och syfte med granskningen	3
2.2	Riksrevisionens slutsatser.....	4
2.3	Riksrevisionens rekommendationer	7
3	Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser	7
4	Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser	11
Bilaga 1	Riksrevisionens rapport Skolverkets statistikuppdrag – information, uppföljning och utvärdering	14
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2023	15

Riksrevisionen har granskat Statens skolverks uppdrag att tillhandhålla statistik på skolområdet. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten Skolverkets statistikuppdrag – information, uppföljning och utvärdering (RiR 2022:23). Riksdagen överlämnade Riksrevisionens rapport till regeringen den 15 november 2022. Granskningsrapporten finns i bilagan.

Ärendet har beretts inom Regeringskansliet. Statens skolverk har beretts tillfälle att yttra sig över rapporten. Yttrandet finns tillgängligt i Utbildningsdepartementet (U2022/03621).

I denna skrivelse behandlar regeringen de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har redovisat i sin rapport.

2 Riksrevisionens iakttagelser

2.1 Bakgrund och syfte med granskningen

Statens skolverk ska som förvaltningsmyndighet för skolväsendet arbeta för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ansvarar bland annat för att informera och sprida kunskap om skolväsendet. I Skolverkets roll ingår att alla elever och vårdnadshavare får tillgång till information för att kunna göra ett välinformerat skolval. Information krävs också för att rikta statliga insatser till skolor där elever har jämförelsevis stora behov, till exempel genom riktade statsbidrag till skolhuvudmän. Dessutom har Skolverket ett uppdrag att följa upp utvecklingen i samtliga utbildningar och publicera sitt arbete med uppföljning och utvärdering. Till alla dessa ändamål behövs tillförlitlig statistik. Skolverkets statistik är därmed viktig för flera centrala delar av Skolverkets verksamhet och i förlängningen grundläggande för att styra mot målet om en likvärdig skola.

Utan tillförlitlig statistik kommer elever och vårdnadshavare enligt Riksrevisionen att ha sämre förutsättningar att kunna göra ett informerat skolval. Skolhuvudmän kommer dessutom inte att kunna följa upp sin verksamhet på ett bra sätt, och statliga insatser kommer inte att kunna styras mot ett effektivt resursutnyttjande. Exempelvis fördelade Skolverket 2021 mer än åtta miljarder kronor enligt förordningen (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling utifrån statistiska fördelningsnycklar. Riksrevisionen anger att det krävs träffsäkra underlag för att en kompensatorisk fördelning av riktade statliga bidrag ska kunna vara effektiva.

Skolverkets statistikuppdrag har inte granskats ingående tidigare trots dess betydelse på skolområdet. Riksrevisionens övergripande granskningsfråga är om Skolverket uppfyller sitt uppdrag i fråga om framtagande och användning av statistikunderlag för skolval, resursfördelning samt uppföljning, utvärdering och forskning av skolväsendet. För att besvara revisionsfrågan ställer Riksrevisionen följande delfrågor:

1. Arbetar Skolverket på ett lämpligt sätt för att tillgodose behovet av kvalitetssäkrad statistik inom skolområdet?
2. Informerar Skolverket om sin statistik på ett sätt som gör att statistiken tillgängliggörs och används i avsett syfte?
3. Är regeringens styrning utformad på så sätt att Skolverket ska kunna uppfylla sitt statistikuppdrag?

Granskningen fokuserar på skolstatistik som är av verksamhetsbeskrivande karaktär. Granskningen avser i huvudsak grundskolestatistik och i några avseenden även statistik för gymnasieskolor, medan statistik om förskoleverksamhet inte ingår i granskningen. Granskningen tar inte ställning till åtgärder avsedda att hantera Statistiska centralbyråns (SCB) ändrade lagtolkning 2019 om verksamhetsbeskrivande statistik av skolor som bedrivs av enskilda huvudmän, eller den interna användningen och kommunikationen av statistik mellan olika enheter och avdelningar inom Skolverket.

2.2 Riksrevisionens slutsatser

Riksrevisionens övergripande slutsatser

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statistiken kan förbättras för att tillgodose olika användares behov av kvalitetssäkrad statistik.

Den statistik för skolval och resursfördelning som bygger på samma underlag som den officiella statistiken bedömer Riksrevisionen vara av god kvalitet. Skolverket har dock inte prioriterat kvalitetssäkringsarbetet för annan statistik som också har central betydelse för skolval, resursfördelning och uppföljning. En förklaring kan enligt Riksrevisionen vara att Skolverket har prioriterat arbetet med den officiella statistiken. Även i fråga om kommunikation av delar av statistiken bedömer Riksrevisionen att det finns utrymme för förbättringar.

Riksrevisionen bedömer vidare att Skolverket inte har tillfredsställande rutiner för att stämma av behoven av uppgifter och statistik med andra användare av statistik, såsom utredare och forskare.

Regeringen har enligt Riksrevisionen endast i liten utsträckning följt upp Skolverkets ansvar för skolstatistiken. Regeringen har vidare inte följt upp att statistiken följer samhällsutvecklingen och är relevant för användarna. Riksrevisionen anser dessutom att regeringen inte heller har följt upp Skolverkets kvalitetsarbete med statistik som inte är officiell statistik men som är viktig för olika användningsområden och användare.

Skolverkets arbetssätt kan förbättras

Riksrevisionen finner att Skolverket har väl utarbetade rutiner för att kvalitetssäkra den statistik som klassas som officiell. Arbetet med den officiella statistiken behöver dock i högre grad följa samhällsutvecklingen och möta användarnas behov.

Skolverket klassificerar endast statistik på nationell nivå som officiell, vilket Riksrevisionen bedömer är snävt. När det gäller den officiella statistiken ställs det omfattande krav vilket dock inte är fallet för annan offentlig statistik. Enligt Riksrevisionen riskerar detta att medföra att

kvaliteten varierar mellan olika typer av statistik beroende på vad den klassificeras som, samtidigt som användare av skolstatistik i många fall inte är medvetna om denna skillnad. Riksrevisionen bedömer att det finns brister inom delar av den statistik som inte är officiell men som har stor praktisk användning, såsom exempelvis verktyget SALSA (Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser). SALSA syftar till synliggöra faktorer som skolan inte kan påverka men som har betydelse för betygsresultatet, exempelvis föräldrarnas utbildningsnivå.

Riksrevisionen konstaterar vidare att Skolverket inte regelbundet har stämt av statistikbehoven med tilltänkta användare, så som SCB förordar som ett sätt att leva upp till kvalitetsbegreppet för officiell statistik (SCB:s vägledande handbok för statistikansvariga myndigheter: Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet – en handbok, SCB, version 3 2021). Riksrevisionen uppger att det i SCB:s användarråd för utbildningsstatistik, där bland andra Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Friskolornas riksförbund är representerade, inte ingår representanter som bedriver forskning vid universitet och högskola. Detta skiljer användarrådet för utbildningsstatistik från andra användarråd, enligt Riksrevisionen.

SALSA-modellen och fördelningsnyckeln till grundskolan behöver utvecklas

Riksrevisionen bedömer att det finns brister inom delar av den statistik som inte är officiell men som har stor praktisk användning. Enligt Riksrevisionen behöver viktig statistik vara kvalitetssäkrad, oavsett om statistiken har blivit klassad som officiell eller inte. Riksrevisionen bedömer att Skolverket bör se över sitt arbete för att adressera socioekonomiska skillnader mellan skolor. Exempelvis görs bedömningen att den statistiska modell som ligger till grund för så kallade SALSA-värden inte håller tillräckligt bra kvalitet för användning inom ramen för det nationella informationssystemet, som innehåller information till bl.a. elever och vårdnadshavare om olika skolalternativ. I detta sammanhang används SALSA som socioekonomisk standardisering av skolornas betygsgenomsnitt. Granskningen visar enligt Riksrevisionen att SALSA har en lägre träffsäkerhet när det gäller att ta hänsyn till socioekonomiska skillnader mellan skolor jämfört med en mer utvecklad modell. Riksrevisionen framför liknande synpunkter i fråga om Skolverkets fördelningsnyckel till grundskolan, vilket är en modell som har tagits fram för fördelning av statsbidrag mellan skolenheter i behov av riktade utvecklingsinsatser. Riksrevisionen menar att ingen av modellerna följer praxis för att fånga socioekonomiska aspekter så som det vanligen görs inom samhällsvetenskapen. Riksrevisionen anger att SALSA-modellen inte har utvecklats nämnvärt sedan den lanserades i början av 2000-talet.

Olika aktörer har enligt Riksrevisionen uttalat att det finns en efterfrågan på ett mått på skolors mer- eller förädlingsvärde, något som inte finns i dag. Det finns enligt Riksrevisionen invändningar mot ett sådant mått, exempelvis att skolkvalitet inte kan mätas med enkla indikatorer. Dock är risken i dag att SALSA används som ett slags mervärdesmått även om det inte är avsett för detta. Trots problemen med mervärdesmått bör det enligt Riksrevisionen vara möjligt att ta fram något som i vilket fall är mer ändamålsenligt än vad SALSA är.

Skolverket tillhandahåller bland annat statistik som skolhuvudmännen behöver för uppföljning av skolverksamheten. Skolhuvudmän har enligt Riksrevisionen överlag tillit till Skolverkets statistik men det saknas statistikuppgifter som de efterfrågar. Också forskare och utredare anger att det på en del områden saknas relevant statistik. Riksrevisionen bedömer att Skolverket regelbundet bör stämma av behov av statistik med centrala användare. I ett andra steg bör en avvägning mot uppgiftslämnarbördan göras. Som exempel anger Riksrevisionen att Skolverket under senare år inte systematiskt inhämtat synpunkter och behov av statistik från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) eller forskare inom skolområdet. Riksrevisionen uppger att forskare som bedriver forskning vid universitet och högskola inte heller är representerade i SCB:s användarråd för utbildningsstatistik och att Skolverket inte har ett användarråd för skolstatistiken. Det kan därmed, bedömer Riksrevisionen, finnas en risk för att Skolverket inte har samlat in relevanta uppgifter för att kunna följa upp och utvärdera skolpolitiska insatser på ett ändamålsenligt sätt.

Bättre information för skolhuvudmän behövs

Riksrevisionen konstaterar att Skolverket delvis använder andra statistiska underlag för fördelning till huvudmän av riktade statliga bidrag som har ett kompensatoriskt syfte, än vad huvudmännen gör när de fördelar bidragen till skolorna. Riksrevisionen bedömer att en bidragande orsak till detta kan vara att Skolverket inte har en tillräckligt tydlig kommunikation med skolhuvudmän kring de statistiska nyckelvärdenas konstruktion och innebörd. Detta avser både de fördelningsnycklar som Skolverket själva tar fram och SCB:s så kallade socioekonomiska index, som ligger till grund för fördelningen av bidrag enligt förordningen (2018:49) om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

När det gäller statistik som ligger till grund för skolvalet noterar Riksrevisionen att det hittills inte har skett någon utåtriktad kommunikation av webbplatsen Utbildningsguiden inför val till grundskolan. Enligt Skolverket beror det på att webbplatsen har varit under utveckling och att Skolverket inte har upplevt att de har kunnat framhålla den som tillräckligt kvalitativ. Det framkommer dock att myndigheten nu anser att de kan börja marknadsföra webbplatsen. Enligt Riksrevisionen är det viktigt för att vårdnadshavare och elever ska kunna göra välinformerade val av skola.

Regeringen är passiv i sin uppföljning av Skolverkets statistikansvar

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte har följt upp Skolverkets statistikuppdrag på ett tillfredställande sätt. Exempelvis anger Riksrevisionen att regeringen inte har tagit upp Skolverkets arbete med statistik i myndighetsdialogerna under senare år. Regeringskansliet framhåller statistiklagens skrivelser om Skolverkets oberoende som statistikansvarig myndighet när det avser den officiella statistikens innehåll. Riksrevisionen anser dock att regeringen på ett mer övergripande sätt bör följa upp att Skolverket genomför sitt statistikansvar enligt lagens intentioner. Detta kan

enligt Riksrevisionens bedömning göras utan att regeringen gör intrång på Skolverkets oberoende i att bestämma innehållet i den officiella statistiken.

Riksrevisionen anger att regeringen under flera år inte heller mer noggrant har följt upp annan statistik, alltså statistik som inte är klassad som officiell. Till exempel har inga återrapporteringskrav funnits med i regleringsbrev till Skolverket vad gäller kvaliteten på statistiken.

2.3 Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen:

- Följ regelbundet upp, på en övergripande nivå, att Skolverket uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet.
- Följ regelbundet upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag som har tydlig koppling till användning av skolstatistik. Det gäller exempelvis Skolverkets arbete med det nationella informationssystemet för skolväsendet samt de statistiska fördelningsnycklarna.

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till Skolverket:

- Se över rutiner för att klassificera statistik som officiell statistik så att den följer samhällsutvecklingen och möter användarnas behov. Exempelvis bör Skolverket se över sin princip att endast klassificera statistik på riksnivå som officiell eftersom användare i många fall har behov av statistik som inte kan aggregeras till riksnivå.
- En del av den statistik som inte är klassad som officiell statistik men som är av väsentlig betydelse behöver kvalitetssäkras bättre. Det kan handla om att Skolverket tar fram en vetenskapligt förankrad modell för socioekonomiska skillnader mellan skolor som kan användas för att belysa skolresultat samt Skolverkets statistiska fördelningsnycklar.
- Informera skolhuvudmän om de statistiska nyckelvärden som Skolverket använder. Till exempel genom att erbjuda utbildning.

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Övergripande iakttagelser

Regeringen har tagit del av Riksrevisionens granskning av Statens skolverks uppdrag att tillhandhålla statistik på skolområdet. Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser och analys.

I det följande lämnas kommentarer till vissa av Riksrevisionens slutsatser. Regeringen konstaterar att en statistikansvarig myndighet enligt förordningen om den officiella statistiken (2001:100) beslutar om statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen. Detta är något som regeringen har att förhålla sig till i sin styrning av Skolverket. En viktig aspekt i

regeringens styrning är att följa upp om Skolverkets arbete med officiell statistik följer bestämmelser i lagen (2001:99) om den officiella statistiken, bl.a. när det gäller statistikens relevans. Regeringen gör ingen annan bedömning än Riksrevisionen i det avseendet. Vidare delar regeringen Riksrevisionens bedömning att åtgärder behöver vidtas när det gäller Skolverkets arbete med det nationella informationssystemet för skolväsendet.

Skolverkets arbetsätt kan förbättras

I granskningen undersöker Riksrevisionen om Skolverket tillgodoser behovet av kvalitetssäkrad statistik inom skolområdet.

Riksrevisionen menar att Skolverkets klassificering av officiell statistik är snäv eftersom Skolverket endast betecknar statistik på nationell nivå som officiell statistik.

Riksrevisionen har enligt vad som framgår av rapporten avgränsat sin granskning på ett sådant sätt att Riksrevisionen har bortsett från det förändrade rättsläget vad gäller den s.k. statistiksekretess i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, som innebär att alla uppgifter om enskilda huvudmän numera omfattas av absolut sekretess i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av bl.a. officiell statistik. Det förändrade rättsläget medförde att Skolverket under viss tid inte längre kunde använda uppgifter som samlades in inom ramen för den officiella statistiken i arbetet med bl.a. skolinformationssystemet och vid fördelning av statsbidrag. Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) utredde frågan och regeringen föreslog i propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141) en tillfällig bestämmelse som bryter den s.k. statistiksekretessen (24 kap. 8 a § OSL) och som bl.a. ger Skolverket möjlighet att ta del av sådana uppgifter som behövs i myndighetens verksamhet med

- nationell uppföljning och utvärdering,
- nationella studier om måluppfyllelse,
- internationella studier om skolväsendet,
- stöd till skolutveckling,
- hantering av statliga stöd och bidrag,
- det nationella informationssystemet för skolväsendet, eller
- redovisning och publicering av andra uppgifter om skolväsendet än vad som ingår i den officiella statistiken eller som följer av punkterna ovan.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2020/21:Ku31, rskr. 2020/21:290). Den tillfälliga sekretessbrytande bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 2021 och gäller till utgången av juni 2023. Regeringen tillsatte vidare 2021 en utredning med uppdrag att lämna förslag på en långsiktig lösning för informationsförsörjningen på skolområdet, Skolinformationsutredningen (U 2021:04). Skolverket har i sitt yttrande över granskningsrapporten bl.a. påpekat att Skolinformationsutredningen enligt sina direktiv (dir. 2021:89 och 2022:10) bl.a. ska

identifiera och analysera för- och nackdelar med att Skolverket, för att lösa tillgången till skolinformation, samlar in uppgifter från huvudmän, myndigheter och eventuellt andra uppgiftslämnare inom ramen för en insamling utanför den särskilda verksamheten för att framställa statistik som avses i 24 kap. 8 § OSL.

Innan regeringen har hunnit bereda de förslag som utredningen kommer att lämna anser Skolverket att det inte är lämpligt att göra några förändringar i hur officiell statistik på skolområdet definieras. Regeringen delar Skolverkets bedömning. Skolinformationsutredningen ska lämna sin analys och förslag till regeringen om ett nytt sätt att samla in uppgifter för att lösa informationsförsörjningen på skolområdet senast den 31 maj 2023, varefter förslagen kommer att beredas inom Regeringskansliet. Regeringen avser att under våren återkomma till riksdagen med förslaget att den tillfälliga sekretessbrytande bestämmelsen ska förlängas för att regeringen ska ges tillräckligt med tid för att vidta åtgärder utifrån utredningens förslag.

Enligt Riksrevisionen behöver viktig statistik vara kvalitetssäkrad, oavsett om statistiken har blivit klassad som officiell eller inte. Riksrevisionen menar att det finns risk för att statistik som av Skolverket inte blivit klassad som officiell nedprioriteras. Skolverket anger att denna synpunkt synes baserad på ett missförstånd. Den officiella statistiken publiceras ofta före men ibland samtidigt som annan statistik, som publiceras så snart som möjligt men med samma höga krav på kvalitetskontroll. Att kvalitetsgranskningen av annan statistik görs senare i tid än den för officiell statistik innebär enligt Skolverket inte att kvalitetsgranskningen är lägre prioriterad eller görs med mindre noggrannhet. Regeringen instämmer med Riksrevisionen när det gäller vikten av att all statistik som Skolverkets publicerar är kvalitetssäkrad.

Riksrevisionen uppger vidare att Skolverket inte regelbundet har stämt av statistikbehoven med tilltänkta användare och att forskarsamhället inte är representerat i användarrådet för utbildningsstatistik (av Riksrevisionen benämnt SCB:s användarråd för utbildningsstatistik), exempelvis genom Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Som Skolverket framhåller i sitt yttrande består användarrådet för utbildningsstatistik av de fyra myndigheter som är ansvariga för den officiella statistiken inom utbildningsväsendet: Skolverket, Universitetskanslersämbetet (UKÄ), Centrala studiestödsnämnden (CSN) och SCB. Som representanter för användare av utbildningsstatistik ingår följande i rådet: Universitets- och högskolerådet (UHR), Myndigheten för yrkeshögskolan, Folkbildningsrådet, Tillväxtverket, Utbildningsdepartementet, Friskolornas riksförbund, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och IFAU. Forskarsamhället är, enligt Skolverket, således representerat genom såväl IFAU som genom SUHF som företrädare forskningsintresset. Regeringen anser i likhet med Riksrevisionen att det är viktigt att forskningens behov av skolinformation kan tillgodoses så långt möjligt och att Skolverket säkerställer att rätt kompetens finns i användarrådet.

Riksrevisionen har även granskat om Skolverket informerar om sin statistik på ett sätt som gör att statistiken tillgängliggörs och används i avsett syfte. Enligt Riksrevisionen kan det vara svårt för användare att tolka den information som Skolverket publicerar som underlag för skolvalet och att jämföra skolor. Kunskapen om Skolverkets statistik kan därför förbättras. Regeringen instämmer i detta eftersom den information som Skolverket tillhandahåller dels är omfattande, dels har olika syften. Skolverket anger i sitt yttrande att myndigheten framför allt informerar om sin statistik i samband med att uppgifterna publiceras på Skolverkets webbplats och att utökade informationsinsatser kan vara motiverade vid förändringar i hur statistiken tagits fram. Skolverket ser dock inte några sådana behov i dagsläget. Regeringen vill framhålla att det åligger myndigheten att i sitt arbete, bl.a. via kontakter med användare, säkerställa att syftet med, och innehållet i, den information som publiceras kan förstås av användarna och ger dem det stöd som informationen syftar till.

När det gäller användningen av olika fördelningsnycklar såsom SALSA och indexet för fördelning av likvärdighetsbidraget anger Riksrevisionen att verktygen inte alltid används så som avsett och att de ingående variablerna inte följer praxis för att fånga socioekonomiska aspekter så som det vanligen görs inom samhällsvetenskapen. Skolverket anger att de ska överväga om värden från fördelningsnycklarna framtagna av SCB ska redovisas i Utbildningsguiden i stället för SALSA-värden. Regeringen välkomnar Skolverkets arbete med att överväga det nämnda förfarandet. När det gäller verktygen för fördelning av statsbidrag bedömer regeringen att det är viktigt att de modeller som används är träffsäkra utifrån sina syften.

Det är viktigt att vårdnadshavare och elever kan göra välinformerade val av skola. När det gäller den nationella informationsdatabasen som Skolverket ansvarar för, och som regleras av förordningen (2015:195) om ett nationellt informationssystem för skolväsendet, delar regeringen därför Riksrevisionens bedömning att åtgärder behöver vidtas. Regeringen välkomnar att, som Riksrevisionen anger, Skolverket nu kan ge utåtriktad kommunikation om Utbildningsguiden.

Regeringens uppföljning av Skolverkets statistikuppdrag

I Riksrevisionens granskning behandlas frågan om regeringens styrning är utformad så att Skolverket kan uppfylla sitt statistikuppdrag på ett bra sätt. Enligt Riksrevisionen följer inte regeringen tillräckligt väl upp hur Skolverket bedriver sitt statistikuppdrag. Riksrevisionen anger att regeringen under flera år, med undantag för de senaste årens regleringsbrev, inte ställt några återrapporteringskrav till Skolverket om skolstatistik och heller inte tagit upp frågor om statistik i myndighetsdialogerna. Riksrevisionen anser att regeringens uppföljning kunnat bidra till en bättre praxis i hur Skolverket säkerställer att statistiken svarar mot användarnas behov.

För regeringen är den information som Skolverket publicerar, såväl officiell statistik som annan statistik, ett mycket viktigt underlag för att följa utvecklingen i skolväsendet och för beslut om reformer inom området. Som framgår av Riksrevisionens granskningsrapport anger 2 kap. 1 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken att det är den

statistikansvariga myndigheten som beslutar om officiella statistikens innehåll och omfattning inom sitt statistikområde, om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen. Av lagen (2001:99) om den officiella statistiken framgår att officiell statistik ska finnas för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Den officiella statistiken ska vara objektiv och allmänt tillgänglig. Som anges i propositionen Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141 s. 8) är den statliga mål- och resultatstyrningen beroende av tillgång till information om skolenheterna inom skolväsendet för att myndigheterna ska kunna utföra sina uppdrag. För regeringen är de statistikansvariga myndigheternas oberoende i förhållande till regeringen och Regeringskansliet grundläggande när det gäller den officiella statistikens innehåll, bland annat för att undvika en risk för att publicerade uppgifter inte uppfattas som objektiva.

Riksrevisionens bild är att regeringen har varit passiv i sin uppföljning av Skolverkets statistikansvar. Regeringen håller delvis med om denna bedömning. Myndigheten ska enligt förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk följa utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och kontinuerligt analysera behovet av åtgärder inom området, samt utarbeta och genomföra insatser som tillgodoser dessa behov. Myndigheten ska vidare kontinuerligt informera regeringen om analysen och arbetet. Regeringen konstaterar att de uppgifter som myndigheten publicerar, vare sig det är frågan om officiell statistik eller annan statistik, utgör ett viktigt underlag för att bedöma resultatet av Skolverkets arbete. Det som diskuteras vid myndighetsdialoger och som bl.a. återrapporteras i Skolverkets årsredovisningar har därmed direkt koppling till Skolverkets statistik, även om statistik inte utgör en egen punkt på dagordningen vid myndighetsdialogerna. Skolverket anger i sitt yttrande att myndigheten inte uppfattar att regeringen har varit passiv i sin uppföljning av myndighetens statistikuppdrag. Regeringen anser dock att dialogen med Skolverket kan utvecklas ytterligare för att säkerställa att Skolverket kan uppfylla sitt statistikuppdrag på ett bra sätt.

När det gäller det förändrade rättsläget avseende den s.k. statistiksekretessen i OSL och de konsekvenser den har haft för informationsförsörjningen på skolområdet har regeringen dels vidtagit åtgärder för att en tillfällig lösning ska komma på plats, så att Skolverket får tillgång till sådana uppgifter som Skolverket behöver för att kunna ta fram annan statistik än officiell statistik, dels tillsatt en utredning som snart ska redovisa sina förslag på området.

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen anser att det är av stor vikt att utvecklingen i skolväsendet kan följas och att skolstatistiken tillgodoser det behov av underlag för uppföljning, analys och forskning som olika aktörer i samhället har. Som statistikansvarig myndighet för skolväsendet har Skolverket det primära

ansvaret för att tillgodose detta behov, vilket också framgår av myndighetens instruktion. Enligt 26 kap. 24 § skollagen (2010:800) ska Skolverket på nationell nivå följa upp och utvärdera skollagsreglerad verksamhet. Av Skolverkets instruktion framgår att den uppföljning och utvärdering som myndigheten har ansvar för enligt 26 kap. skollagen ska öka kunskapen om hur utbildningarna och verksamheterna har utvecklats i förhållande till de nationella målen. Utöver att publicera statistik på nationell nivå, inom ramen för den officiella statistiken, tillhandahåller Skolverket en stor del av uppgifterna även på huvudmannanivå (kommun-nivå) och skolenhetsnivå. Att kvalitetssäkrade uppgifter presenteras på skolenhetsnivå är viktigt, inte minst för allmänheten som på så sätt får en inblick i skolors verksamhet. Det gäller särskilt för vårdnadshavare och elever inför för val av skola, där Skolverket har ett särskilt uppdrag att tillhandahålla information.

Rekommendationen att regeringen följer upp att Skolverket uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att på en övergripande nivå regelbundet följa upp att Skolverket uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet. Regeringen instämmer i detta och som framgår ovan så tas frågor om de uppgifter Skolverket publicerar upp i den årliga myndighetsdialogen. Regeringen kommer, i enlighet med Riksrevisionens rekommendation, att mer aktivt än hittills följa upp att Skolverket uppfyller sitt ansvar som statistikansvarig myndighet.

Rekommendationen att regeringen följer upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag kopplade till användningen av skolstatistik

Riksrevisionens rekommenderar även att regeringen regelbundet följer upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag som har en tydlig koppling till användningen av skolstatistik. Det gäller exempelvis Skolverkets arbete med det nationella informationssystemet och de statistiska fördelningsnycklarna.

Regeringen beklagar att det tagit lång tid för Skolverket att få det nationella informationssystemet på plats. Systemet var ursprungligen tänkt att lanseras 2015, se propositionen Villkor för fristående skolor m.m. (prop. 2013/14:112 s. 56 f). Skolverket stötte på problem i utvecklingsarbetet och avbröt till sist ett projekt sommaren 2017, varefter myndigheten gjorde ett omtag som ledde till utvecklingen av den nuvarande informationsdatabasen Utbildningsguiden. Utbildningsdepartementet tog initiativ till återkommande möten med ansvariga företrädare vid Skolverket för att följa utvecklingen i arbetet med informationsdatabasen och peka på vikten av att få verktyget på plats. Regeringen kommer fortsatt att noga följa utvecklingen av Utbildningsguiden så att den svarar mot användarnas behov. Det följer inte minst av det så kallade Tidöavtalet, dvs. överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, där det anges att det behövs bättre information till föräldrar och elever inför skolval.

Regeringen har vidtagit olika åtgärder för att Skolverket ska kunna tillhandahålla skolinformation för såväl offentligt som privat driven förskole- och skolverksamhet. Som nämns i avsnitt 3 har riksdagen i enlighet med

förslaget i regeringens proposition Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (prop. 2020/21:141, bet. 2020/21:Ku31, rskr. 2020/21:290), beslutat om en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse som ger Skolverket möjlighet att ta del av de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter med bl.a. det nationella informationssystemet och de statistiska fördelningsnycklarna. Skolinformationsutredningen (U 2021:04) har i uppdrag att utreda en långsiktig lösning för informationsförsörjningen på skolområdet. Utredningen ska presentera sina förslag senast den 31 maj 2023. Regeringen avser att fortsätta arbetet med att säkerställa tillgången till skolinformation och att i enlighet med Riksrevisionens rekommendation regelbundet följa upp att Skolverket fullföljer sina uppdrag kopplade till användningen av skolstatistik.

När det gäller användningen av olika fördelningsnycklar, som SALSA och indexet för fördelning av likvärdighetsbidraget, avser regeringen att följa upp att de modeller som används är träffsäkra och kan användas på avsett sätt.

Med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Skr. 2022/23:76
Bilaga 1

Riksrevisionens rapport Skolverkets statistikuppdrag – information, uppföljning och utvärdering

Här ska 58 sidor klippas in

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Jonson, Roswall, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Kullgren, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari

Föredragande: statsrådet Lotta Edholm

Regeringen beslutar skrivelse Riksrevisionens rapport om Skolverkets statistikuppdrag